מְמֻנּוֹ: ה [ט]יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁאִם הַמְבָרֵךְ אֲשֶׁר (בְּלַעַ"ז מנציי"ר) אוֹחֵז הַכּוֹס בִּימִינוֹ (כ) שֶׁהוּא שְׁמֹאל כָּל אָדָם: ו (כא) [י]מִשְׁנָתֵנוּ לוֹ כּוֹס לְבָרֵךְ, לֹא יָשִׁיחַ הַמְבָרֵךְ. [כ]וְהַמְסֻבִּין אֵין לָהֶם לְהָשִׂיחַ (כב) מִשֶּׁהִתְחִיל הַמְבָרֵךְ, לֹא מִבְּעֵיָא בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מְבָרֵךְ (כג) שֶׁצְּרִיכִין לִשְׁמֹעַ וּלְהָבִין מַה שֶּׁאוֹמֵר הַמְבָרֵךְ, אֶלָּא אֲפִלּוּ בֵּין בְּרָכָה לִבְרָכָה (כד) אֵין לָהֶם לְהָשִׂיחַ. וְאִם עָבְרוּ וְשָׂחוּ בֵּין בְּרָכָה לִבְרָכָה בְּשָׁעָה שֶׁהַמְבָרֵךְ שׁוֹתֵק מְעַט, יָצְאוּ (הַגָּהָה: (כה) * אֲפִלּוּ אִם שָׂח הַמְבָרֵךְ עַצְמוֹ), [ל]אֲבָל אִם שָׂחוּ בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מְבָרֵךְ (כו) לֹא יָצְאוּ: ז (כז) [מ]נְכוֹן הַדָּבָר שֶׁכָּל אֶחָד מֵהַמְסֻבִּין יֹאמַר (ט) בְּלַחַשׁ עִם הַמְבָרֵךְ (כח) כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה וַאֲפִלּוּ

[ט] שִׁבְּלֵי הַלֶּקֶט (סי' קטו). [י] שָׁם בְּגֶמָרָא (נא:). [כ] שָׁם בְּתוֹסָפוֹת (ד"ה אין) וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (לח. ד"ה אין) וְרא"ש (פ"ו סי' לה). [ל] שָׁם (בתוספות). [מ] שִׁבְּלֵי הַלֶּקֶט (שם) וְאֲרֻחוֹת חַיִּים (סי' יא) בְּשֵׁם רַבִּי פְּרֶץ (הגהות תשב"ץ קטן סי' שו).

בְּאֵר הַיטֵב

ז (ט) **בְּלַחַשׁ.** וְהֵבִ"ח (סי"ז) כָּתַב דְּיוֹתֵר טוֹב לִשְׁמֹעַ, וְכֵן פָּסַק בְּתְשׁוּבַת פָּנִים מְאִירוֹת (ח"א) סִימָן (נ"ו) [נ"ז] עַיֵּן שָׁם. וּבְטַ"ז (סק"ו) כָּתַב הוֹאִיל בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים שֶׁבְּאוֹתוֹ פַּעַם שֶׁהַמְבָרֵךְ מְבָרֵךְ בְּזִמּוּן אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ וּמְדַבְּרִים דְּבָרִים אֲחֵרִים וּבִטְּלוּ בְּטַעֲדוּת גְּדוֹלוֹת, וְטוֹב מְאֹד הָיָה הַדָּבָר שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ בְּזִמּוּן כָּלָל דְּאָז הָיָה כָּל אֶחָד מְבָרֵךְ בְּפָנָיו

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּרָכָה (יט) כְּדֵי שֶׁיִּתְבָּרֵךְ הַבַּעַל הַבַּיִת: **ה (כ) שֶׁהוּא שְׁמֹאל כָּל אָדָם.** וְאִם הוּא שׁוֹלֵט בִּשְׁתֵּי יָדָיו, (כ) אוֹחֵז בִּימִין שֶׁהוּא יָמִין כָּל אָדָם. וְדַע דְּמַה דְּהַזְכַּר מִסְּעִיף ד' עַד סָעִיף זֶה, הַסְּכִּים בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א (ס"ד) דְּהוּא רַק לְהַדְּגִישׁ מִצְוָה לְכַתְּחִלָּה: **ו (כא) מִשְׁנָתֵנוּ לוֹ כּוֹס.** וְעַד (כט) אַחַר שְׁתִיָּתוֹ שֶׁהוּא לְאַחַר גְּמַר בִּרְכַּת הַמָּזוֹן: **(כב) מִשֶּׁהִתְחִיל הַמְבָרֵךְ.** אֲבָל מִקְּדֶם רַשָּׁאִין לְהָשִׂיחַ אַף שֶׁכְּבָר נָטַל הַמְבָרֵךְ הַכּוֹס בְּיָדוֹ. וְיֵשׁ מִן הַפּוֹסְקִים דְּסָבְירָא לְהוּ לְהַחְמִיר בָּזֶה, (כג) וְנָכוֹן לָחוּשׁ לְדִבְרֵיהֶם: **(כג) שֶׁצְּרִיכִין לִשְׁמֹעַ וְכוּ'.** דְּהַמְבָרֵךְ מוֹצִיא אוֹתָם בִּבְרָכַת הַמָּזוֹן וְאִם לֹא יִשְׁמְעוּ לֹא יֵצְאוּ: **(כד) אֵין לָהֶם לְהָשִׂיחַ.** דְּכֵיוָן דְּשׁוֹמְעִין כְּעוֹנֶה הֲרֵי הֵם כַּמְבָרֵךְ עַצְמוֹ: **(כה) אֲפִלּוּ.** דְּהַשִּׂיחָה שֶׁבֵּינְתַיִם אֵינָהּ מַפְסֶקֶת הַבְּרָכוֹת בְּדִיעֲבַד. וְדַע דְּמָנַן אַבְרָהָם (ס"ק יא) מִצַּדַּד דְּכָל זֶה הוּא דַּוְקָא בְּשִׂיחָה בְּשׁוֹגֵג, אֲבָל בְּמֵזִיד אֲפִלּוּ בְּשִׂיחָה מוּעֶטֶת וַאֲפִלּוּ בֵּין בְּרָכָה לִבְרָכָה חוֹזֵר לְרֹאשׁ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, וּכְמוֹ גַּבֵּי תְּפִלָּה לְעַיֵּל בְּסִימָן קי"ד סָעִיף ז'. אָמְנָם בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יד) נִשְׁאַר בְּדִין זֶה בְּצָרְיךְ עִיּוּן, וְכֵן הִכְרַעְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן ס"ה בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"א) דִּבְדִיעֲבַד אֵין לַחֲזֹר (כג) אֲפִלּוּ בְּשָׂחָה בְּמֵזִיד וְעַיֵּן שָׁם בְּבֵאוּר הַלָּכָה (ד"ה בין), אַף לְכַתְּחִלָּה יֵשׁ לְזָהֵר בָּזֶה הַרְבֵּה. וְאִם הָיָה בֵּין בְּרָכָה לִבְרָכָה מְרֻבֶּה יָכוֹל בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן לִגְמֹר (כד) כָּל בִּרְכַּת הַמָּזוֹן מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף, אֲפִלּוּ אִם לֹא שָׂח כְּלָל בֵּינְתַיִם יֵשׁ אוֹמְרִים דְּצָרִיךְ לַחֲזֹר לְרֹאשׁ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, וְדַוְקָא אִם הַשְׁהוּי הָיָה מֻחְלָט אֲבָל אִם הָיָה צָרִיךְ לִנְקָבִיו אוֹ שֶׁהָיָה הַמָּקוֹם אֵינוֹ נָקִי, וְכַמְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן ס"ה (סק"ב) לְעִנְיַן קְרִיאַת שְׁמַע וְהוּא הַדִּין כָּאן. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַלָּכָה (ד"ה אפילו) שֶׁכָּתַבְנוּ דְּאַיִן דִּין זֶה בָּרוּר לְמַעֲשֶׂה דְּיַחֲזֹר בְּשָׁבִיל שֶׁהָיָה בֵּין בְּרָכָה לִבְרָכָה, אַף אִם שְׁהוּי כָּזֶה הָיָה בְּאֶמְצַע בְּרָכָה צָרִיךְ לַחֲזֹר, וְרַק לְרֹאשׁ הַבְּרָכָה: **(כו) לֹא יָצְאוּ.** וְלָחוּשׁ בָּזֶה, דְּאִם לֹא גָּמַר הַמְבָרֵךְ עֲדַיִן אֶת הַבְּרָכָה, (כה) חוֹזְרִין הַמְסֻבִּין בְּצַעֲמָן מִמָּקוֹם שֶׁפָּסְקוּ לִשְׁמֹעַ לְדִבְרֵי הַמְבָרֵךְ, וְאִם גָּמַר הַמְבָרֵךְ (כו) אֶת הַבְּרָכָה וְכִוְּנוּ לִשְׁמֹעַ, צְרִיכִין הַמְסֻבִּין לַחֲזֹר לְתִחִלַּת הַבְּרָכָה וּלְבָרֵךְ בְּצַעֲמָן, (כז) דִּכְיוָן שֶׁדִּלְגוּ בְּאֶמְצַע הֲרֵי כָּלֹא אֲמָרוּהָ כְּלָל. וְכָל זֶה דַּוְקָא אִם עַל יְדֵי הַשִּׂיחָה שֶׁבְּאֶמְצַע לֹא שָׁמְעוּ וְדִלְגוּ דְּבָרִים שֶׁהֵם מַעֲקַר הַבְּרָכָה, כְּמוֹ בְּרִית וְתוֹרָה וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה שֶׁהֵם לְעִכּוּבָא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן קפ"ז (ס"ג), אֲבָל אִם דִּלְגוּ רַק דְּבָרִים שֶׁהֵם שֶׁלֹּא מַעֲקַר הַבְּרָכָה, יְצָאוּ בְּדִיעֲבַד וְאֵינָם צְרִיכִים לַחֲזֹר בְּשָׁבִיל זֶה. וְכָל שֶׁכֵּן אִם לֹא דִּלְגוּ כְּלָל כְּגוֹן שֶׁהַמְבָרֵךְ עַצְמוֹ שָׂח אָז בְּאֶמְצַע וְשָׂחוּ גַּם הֵם, אַף דִּבְרַוַּאי שֶׁלֹּא כְּדַיִן עָשׂוּ, מִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד יָצְאוּ: (כח) וְאֵינָם צְרִיכִים לַחֲזֹר: **ז (כז) נְכוֹן הַדָּבָר.** הֵינוּ אַף דְּמִדִּינָא הָיָה יוֹתֵר נָכוֹן שֶׁיִּשְׁמְעוּ הַמְסֻבִּין כָּל הַבְּרָכוֹת מִפִּי הַמְזַמֵּן וְהוּא יוֹצִיאָם בִּבְרָכָתוֹ וּבְצַעֲמָן לֹא יְבָרְכוּ כְּלָל, מִכָּל מָקוֹם בַּעֲבוּר (ל) שֶׁמְּצוּי בַּעֲונוֹתֵינוּ הָרַבִּים שֶׁהַמְסֻבִּין מְסֵיחִין דַּעְתָּם וְאֵינָם מְכַוְּנִין לְדִבְרֵי הַמְבָרֵךְ כְּלָל וְנִמְצָא שֶׁחָסֵר לָהֶם בִּרְכַּת הַמָּזוֹן לְגַמְרֵי וּמִכְשָׁלִין עֲשָׂה דְּאוֹרַיְיתָא בְּיָדַיִם, לְכָךְ נָכוֹן כְּהַיּוֹם יוֹתֵר שֶׁהַמְסֻבִּין יֹאמְרוּ בְּצַעֲמָן בְּלַחַשׁ כָּל מִלָּה וּמִלָּה עִם הַמְבָרֵךְ כְּדֵי שֶׁיְּכַוְּנוּ יַחְדָּו וְנִקְרָא עַל יְדֵי זֶה בִּרְכַּת זִמּוּן, וּמִתְקַיֵּם מַה שֶּׁאָמַר הַכָּתוּב (תהלים לד ד) 'גַּדְּלוּ לַה' אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו' דְּמִזֶּה יָלְפִינַן בִּרְכַּת זִמּוּן וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְקַמָּן [בְּסִימָן קצ"ב בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"א)]: **(כח) כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה.**

בְּאוּר הַלָּכָה

ו * **אֲפִלּוּ אִם שָׂח הַמְבָרֵךְ עַצְמוֹ.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כה) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ [א]דְּאִם שָׂהָה כְּדֵי לִגְמֹר כָּלָּה חוֹזֵר לְרֹאשׁ, וַאֲפִלּוּ בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים א]דְּאִם שָׂהָה כְּדֵי לִגְמֹר כָּלָּה חוֹזֵר לְרֹאשׁ, וַאֲפִלּוּ בֵּין בְּרָכָה לִבְרָכָה, וְהוּא מַהֲמָנַן אַבְרָהָם (ס"ק יא) וְכֵן כָּתַב בִּנְשְׁמַת אָדָם הִלְכוֹת בְּרָכוֹת (כלל ה ס"ק יג). וְהִנֵּה מַה שֶּׁפִּקְפֵּק הַמָּגֵן אַבְרָהָם אוֹלֵי כְּדִבְרֵי הַמָּזוֹן שֶׁאֲנִי מַחֲמַת דְּנִמְצָא בָּהּ דִּבּוּר שֶׁהוּא קִיל מִתְּפִלָּה דְּהֵינוּ הֵיכָא דְּבָרַךְ וְאַחַר כָּךְ מָצָא צוֹאָה בְּמָקוֹם זֶה דְּנִסְתַּפֵּק הַתּוֹסָפוֹת (עירובין סד. ד"ה שיכור) וְהָרא"ש (שם פ"ו סי' ה) כְּמְבֹאָר סִימָן קפ"ה (משנ"ב סק"ה), זֶה יֵשׁ לְדַחוֹת מִשּׁוּם דְּכַמָּה אַחֲרוֹנִים סָבְרִי שָׁם דְּאֵין לְהָקֵל בָּזֶה, וְגַם הָרַמְבַּ"ן בְּלִקּוּטָיו (כתר: ד"ה וכיון) סוֹבֵר כֵּן כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ שָׁם בְּסִימָן קפ"ה (ד"ה אם צריך), וּמִלְּבַד זֶה נִשְׁאַרְנוּ עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם שָׁם בְּבֵאוּר הֲלָכָה בְּסִימָן ס"ה (ד"ה קראוה) דְּבָקְשִׁיא. אָמְנָם מִצַּד אַחֵר יֵשׁ לְפַקֵּפֵק בָּזֶה, דַּהֲלֹא כָּתְבְנוּ שָׁם בְּסִימָן ס"ה (משנ"ב סק"ה) דִּבְבִרְכַּת קְרִיאַת שְׁמַע אִם שָׂהָה בֵּין בְּרָכָה לִבְרָכָה אֵינוֹ חוֹזֵר, וְהֵכָא הֵיכִנוּ טַעֲמָא מִשּׁוּם דְּמִסְתַּבְּרִין זֶה אֶת זֶה כְּוֹלְהוּ חֲשִׁיבֵי כְּאַחַד בְּרָכָה, וְגַם מִשּׁוּם הָא דְּפָסַק לְקַמָּן בְּסִימָן קפ"ח סָעִיף ו' דְּחוֹזֵר לְרֹאשׁ, וְהַשְׁתָּא כָּתַב שָׁם הָרא"ש (פ"ו סי' כג. ברכות) דְּכוֹלְהוּ שָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת דְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן חֲשִׁיבֵי כְּאַחַת וְכֵן הָעֶתְקְתִּי שָׁם בְּבֵאוּר הֲלָכָה. אַף עַתָּה שֶׁעִזְּרָנִי ה' אַחֲרֵי חִפּוּשׂ בְּסְפָרִים הִתְבּוֹנַנְתִּי דְּגַם זֶה לְאוֹ מִלְּתָא דְּפִסְקָא הִיא, דְּלְעִנְיַן מַעֲבִיר זֶה אֶת זֶה יְדוּעַ לְקַמָּן בְּסִימָן קצ"ד מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) בְּצַעֲמוֹ דְּלִרְמַבְּ"ן (מלחמות לד. ד"ה אמר) לֹא פְּשִׁיטָא לֵיהּ הַאי דִּינָא, וְעַיֵּן בְּאֶבֶן הָעוֹזֵר שָׁם (ס"ג) שֶׁכָּתַב דְּגַם לְהָרִי"ף (לד.) אֵין מַעֲבִירִין זֶה אֶת זֶה, וְגַם מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ דְּכוֹלְהוּ שָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת חֲשִׁיבֵי כְּאַחַת זֶהוּ דְּוַקָא לְהָרא"ש וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב חי"ט), אֲבָל כַּמָּה פּוֹסְקִים לֹא סְבִירָא לְהוּ כְּוֹתֵיהּ בָּזֶה כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְקַמָּן בְּסִימָן קפ"ח בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה לראש) עַיֵּן שָׁם. וְאִם כֵּן אֵין לָנוּ רְאָיָה בְּעִנְיָנֵנוּ לְעִנְיַן בִּרְכַּת

לִיקּוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו"ע הרב (סי' קפה ס"ה בסוגריים) כתב דספק ברכות להקל, ועל כן אם שהה לגמור כולה אינו חוזר לראש [ולא חילק בין שהה באמצע ברכה לשהה בין הברכות].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן סִימָן קפג קפד

ג שם בְּאַרְחוֹת חַיִּים (סי׳ נג).
ס שם בְּפִתְחֵי.
ע בֵּית יוֹסֵף (ד״ה תניא) לְדַעַת הָרַמְבַּ״ם (פ״ד ה״א) וְהַפּוֹסְקִים (פ״ד סי׳ קפד). פ הָרֹא״שׁ שם (פ״ז סי׳ לו) וְכָל בּוֹ (סי׳ כה).
צ יְרוּשַׁלְמִי שם (פ״ב ה״ה).

הַחֲתִימוֹת. הַגָּהָה: וְיֵקְדִּים לְסַיֵּם קְצָת קֹדֶם הַמְבָרֵךְ כְּדֵי שֶׁיַּעֲנֶה אָמֵן כְּדִלְעֵיל סִימָן נ״ט (פ״ז). אֵין נוֹתְנִין כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה אֶלָּא (י) (כט) לְטוֹב עַיִן (גמרא פרק אלו נאמרין (סוטה מ:)): ח יְלַעְנְיָן לִשְׁאל בִּבְרכַּת הַמָּזוֹן מִפְּנֵי הַיִּרְאָה אוֹ מִפְּנֵי הַכָּבוֹד, יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר (ל) שֶׁדִּינָהּ כִּתְפִלָּה: ט ס צָרִיךְ לַיֵּשֵׁב (לא) בְּשָׁעָה שֶׁמְּבָרֵךְ, בֵּין אִם הָיָה הוֹלֵךְ (לב) בְּבֵיתוֹ בְּשָׁאֳכַל אוֹ עוֹמֵד אוֹ מֻסָּב, בְּשֶׁמַּגִּיעַ לְבָרֵךְ צָרִיךְ לֵישֵׁב כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְכַוֵּן יוֹתֵר. וְגַם לֹא יְהֵא מֻסָּב שֶׁהוּא דֶּרֶךְ גַּאֲוָה, אֶלָּא יֵשֵׁב (יפ) בְּאֵימָה. הַגָּהָה: נִרְאֶה לִי דְּלָאו דַּוְקָא הַמְבָרֵךְ אֶלָּא (לג) הוּא הַדִּין כָּל הַמְסֻבִּין לֹא יַשְׁבוּ בְּקַלּוּת רֹאשׁ אֶלָּא בְּאֵימָה. מִיהוּ אִם לֹא עָשָׂה כֵּן, (לד) אֲפִלּוּ בֵּרֵךְ מְהֻלָּךְ בְּדִיעֲבַד יָצָא (רמב״ם פרק ד׳ (ס״ק)): י ע יֵשׁ אוֹמְרִים (לה) שֶׁגַּם בִּרְכַּת מַעִין שָׁלֹשׁ צָרִיךְ לֵאָמְרָהּ מְיֻשָּׁב: יא ס אִם הָיָה מְהֻלָּךְ בַּדֶּרֶךְ וְאוֹכֵל, אֵין צָרִיךְ לֵישֵׁב וּלְבָרֵךְ לְפִי שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ מְיֻשֶּׁבֶת (לו) עָלָיו: יב (לז) צ אָסוּר לְבָרֵךְ וְהוּא עוֹסֵק (יג) בְּמְלַאכְתּוֹ:

קפד לְקַבֵּעַ בְּרָכָה בְּמָקוֹם סְעוּדָה, וְעַד כַּמָּה יָכוֹל לְבָרֵךְ מִי שֶׁשָּׂכַח וְלֹא בֵּרֵךְ. וּבוֹ ו׳ סְעִיפִים:

א בְּרָכוֹת נ״א (ע״ב).

א א מִי שֶׁאָכַל בְּמָקוֹם אֶחָד, צָרִיךְ לְבָרֵךְ (א) קֹדֶם (ק) שֶׁיַּעֲקֹר (ב) מִמְּקוֹמוֹ (הַגָּהָה: וְעַיִן לְעֵיל סִימָן קע״ח (ס״ג)).

בֵּאוּר הַיטֵב

עַצְמוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן עִכְּשָׁו שֶׁטּוֹעִים לוֹמַר שֶׁהֵם יוֹצְאִים בִּבְרָכָה הַמְבֹרָךְ, עַל כֵּן חִיּוּב עַל כָּל אָדָם לוֹמַר הַבְּרָכוֹת בְּלַחַשׁ עִם הַמְבָרֵךְ עַיֵּן שָׁם. וּבְתַשְׁבֵּ״ץ (קטן סי׳ שו) כָּתַב דִּצְרִיכִים לִשְׁמֹעַ עַד הַזָּן אֶת הַכֹּל שֶׁהוּא בְּרָכָה הַזְּמוּן, וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב) וְכֵן נִרְאֶה עִקָּר: (י) לְטוֹב עַיִן. פֵּרוּשׁ לְשׁוֹנָא בָּצַע וְגוֹמֵל חֶסֶד בְּמְמוֹנוֹ. רַשׁ״י (פוטה לח: ד״ה לטוב): ט (יפ) בְּאֵימָה. יִרְא שָׁמַיִם יִהְא נִזְהָר בְּשָׁעַת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן לְהִתְעַטֵּף בַּמֵּלְבּוּשׁ הָעֶלְיוֹן וְגַם לְהַנִּיחַ הַכּוֹבַע בְּרֹאשׁוֹ וְלֹא יְבָרֵךְ בְּמִצְנֶפֶת הַקְּטַנָּה, וְאַף כְּשֶׁמְּבָרֵךְ בְּיָחִיד יִנְהֹג כֵּן כְּדֵי לְהַנִּיחַ הַכּוֹבַע בְּרֹאשׁוֹ וְלֹא יְבָרֵךְ בְּמִצְנֶפֶת הַקְּטַנָּה, וְאַף כְּשֶׁמְּבָרֵךְ בְּיָחִיד יִנְהֹג כֵּן כְּדֵי שֶׁיְּהֵא מוֹרָא שָׁמַיִם עָלָיו וְיעוֹרֵר הַכַּוָּנָה. הָאֲרֻ״ל (מטעמי המצוות פרשת עקב), בֵּ״ח (ס״ה), שָׁלֵ״ה (שער האותיות קדושת האכילה). אֵין עִטּוּף נוֹהֵג אֶלָּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִשּׁוּם כְּבוֹד הַשְּׁכִינָה. עֲטָרַת זְקֵנִים (ס״א) בְּשֵׁם סַפָּר יֵשׁ שָׁכָר (דיני ברכת המזון ס״ד) עַיֵּן שָׁם: יב (יג) בְּטִלְאכְתּוֹ. אֲפִלּוּ תַּשְׁמִישׁ קַל אָסוּר:

א (ק) שֶׁיַּעֲקֹר. עַיֵּן סִימָן קע״ח (ס״א) דְּמִפְּנֵה לְפָנָּה לֹא חָשִׁיב שִׁנּוּי מָקוֹם, וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁרוֹאֶה מְקוֹמוֹ. וְאִם אָכַל כְּחֻדָּר זֶה וְרָצָה לְבָרֵךְ בְּמָקוֹם אַחֵר בְּבַיִת זֶה, יֵשׁ לְסָמֹךְ עַל

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְעַל כָּל פָּנִים יִזָּהֵרוּ לוֹמַר עִמּוֹ בְּלַחַשׁ בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה, דְּאִי לָאו הָכִי לְהַרְבֵּה פּוֹסְקִים לֹא מִקְרֵי זִמּוּן כְּלָל וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן ר׳ (ס״ב) [אַחֲרוֹנִים]. וּלְפִי זֶה מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין הָרַבֵּה אֲנָשִׁים שֶׁאָמְרוּ בָּרוּךְ שֶׁאָכַלְנוּ וְכוּ׳ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְבָרֵךְ בְּקוֹל רָם בִּפְנֵי עַצְמוֹ (לה) שְׁלֹא כַּדִּין הֵם עוֹשִׂין, אֶלָּא הַמְבָרֵךְ צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה עַל כָּל פָּנִים בְּקוֹל רָם כְּדֵי שֶׁיִּשְׁמְעוּ הַמְסֻבִּין וְהֵם יֹאמְרוּ בְּלַחַשׁ עִמּוֹ מִלָּה בְּמִלָּה, וְרַק בְּסִיּוּם הַבְּרָכָה יַקְדִּימוּ לְסַיֵּם כְּדֵי שֶׁיַּעֲנוּ אָמֵן כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַמ״א. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב) שֶׁהוּא מְצַדֵּד לְהוֹרוֹת כְּהַתַּשְׁבֵּ״ץ (קטן סי׳ שו) שֶׁסְּבִירָא לֵיהּ דְּעַד הַזָּן אֶת הַכֹּל צְרִיכִין לִשְׁתֹּק וְלִשְׁמֹעַ וּלְכַוֵּן לָצֵאת מִן הַמְבָרֵךְ [וּמִשָּׁם וְאֵילְךְ יְבָרְכוּ בְּעַצְמָן בְּלַחַשׁ עִם הַמְבָרֵךְ], דְּעַד שָׁם הִיא בִּרְכַּת הַזְּמוּן. (לו) [א] אֲבָל אֵין אָנוּ נוֹהֲגִין כֵּן, (לג) וּמִכָּל מָקוֹם הַשּׁוֹב וְהַיָּשָׁר כְּשֶׁיִּוָּדַע בְּמְסֻבִּין שֶׁיְּכַוְּנוּ לִרְבָרָיו לַעֲשׂוֹת כְּהַתַּשְׁבֵּ״ץ, רַק שֶׁיּוֹדִיעַ לָהֶם מִתְּחִלָּה שֶׁיְּכַוְּנוּ לָצֵאת וְגַם הוּא יְכַוֵּן לְהוֹצִיאָם. וְדַוְקָא כְּשֶׁהַשּׁוֹמְעִים בְּלֵב מְבִינִים לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, (לד) דְּאִי לָאו הָכִי בְּוַדַּאי טוֹב יוֹתֵר שֶׁיְּבָרְכוּ בְּעַצְמָן כָּל הַבְּרָכַת הַמָּזוֹן וְלֹא לָצֵאת מִן הַמְבָרֵךְ [אֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק טו)]: (כט) לְטוֹב עַיִן. שֶׁהוּא (לה) שׁוֹנֵא בָּצַע וְגוֹמֵל חֶסֶד בְּמָמוֹנוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כב ט) 'טוֹב עַיִן הוּא יְבֹרָךְ' אַל תִּקְרֵי יְבֹרָךְ אֶלָּא יְבָרֵךְ [גְּמָרָא (סוטה לח:)]: ח (ל) שֶׁדִּינָהּ כִּתְפִלָּה. שֶׁאֵין שׁוֹאֲלִין וּמִשְׁתַּבְּחִין כְּלָל. (לו) וְהַטַּעַם מִדְּמָצִינוּ שֶׁהֶחְמִירוּ חֲכָמִים בִּבְרָכַת הַמָּזוֹן שֶׁאֵין מְבָרְכִין אֶלָּא בְּמָקוֹם אֶחָד כִּתְפִלָּה, לְאַפּוֹקֵי קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁיָּכוֹל לֵאָמְרָהּ בִּמְהֻלָּךְ מִן פָּסוּק רִאשׁוֹן וְאֵילְךְ וְיֵשׁ אוֹמְרִים מֵעַל לְבָרֵךְ, וְאֵילְךְ וּכְדִלְעֵיל סִימָן ס״ג עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק יא): ט (לא) בְּשָׁעָה שֶׁמְּבָרֵךְ. וּמִסְּתִימַת (לו) הַפּוֹסְקִים מִשְׁמַע דַּגַּם בְּרָכָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(נה) חַיֵּי אָדָם (ח״א כלל מח ס״ק א): (נכ) מָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן ס״ק יג): (נג) חַיֵּי אָדָם (שם): (נד) דַּהֲלָא יֵשׁ כַּמָּה פּוֹסְקִים דְּסָבְרִי לְהוּ לְקַמָּן בְּסִימָן קצ״ג (ס״א) ב] דְּמִי שֶׁאֵינוֹ מֵבִין לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ לֹא יָצָא עַל יְדֵי שְׁמִיעָה מֵאֲחֵרִים: (נה) רַשׁ״י (סוטה לח: ד״ה לטוב עין): ח (נו) חִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אַיְגֶר בְּשֵׁם הָאַרְחוֹת חַיִּים (סי׳ נג): ט (נז) וְכֵן נִרְאֶה לְקַמָּן מִמַּה שֶּׁכָּתַב בְּקִצּוּר ד״ה סָעִיף קָטָן ז׳ בְּמָגֵן אַבְרָהָם עַיֵּן שָׁם, אֶכֵן מִדִּבְרֵי תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (לח. ד״ה אוכל) מֻשְׁמָע לְכָאוֹרָה דְּדַוְקָא שֶׁהוּא מִדְּאוֹרַיְיתָא עַיֵּן שָׁם, וְאוּלָם יֵשׁ לוֹמַר דִּכְלָל הַשְּׁלֹשׁ בְּרָכוֹת שֶׁהוּא עִקַּר בִּרְכַּת הַמָּזוֹן צָרִיךְ לִהְיוֹת דַּוְקָא בִּישִׁיבָה, בְּרָכָה זוֹ נָמֵי נִגְרַר בְּתַרְוַיְיהוּ, אֲבָל מִדִּבְרֵי הָרֹא״שׁ הָבֵל בּוֹ בְּהִלְכוֹת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן (סי׳ כה) מִמַּה שֶּׁכָּתַב לְקַמָּן עַיֵּן שָׁם מֻשְׁמָע דְּדַוְקָא בְּשֶׁלֹשׁ בְּרָכוֹת שֶׁהוּא מִדְּאוֹרַיְיתָא מְחֻיָּבִין, וְצָרִיךְ עִיּוּן: (נט) לְבוּשׁ וְעוֹלַת תָּמִיד (סק״ח): י (נט) וְאַף דִּבְסִימָן קע״ח סָעִיף ה׳ מֻבְיָא הָרַמ״א עוֹד דֵּעָה דְּדַוְקָא שֶׁהִתְעַכֵּב פֹּה, כְּבָר כָּתַב שָׁם הַגְּרַ״א שֶׁהָעִקָּר כְּדֵעָה הָאֹמֶצַעִית: יא (ס) וְכֵן נִרְאֶה לְדִינָא דְּאֲפִלּוּ בְּאוֹכֵל כְּשֶׁהוּא מְהֻלָּךְ אֵין הַדִּין בָּרוּר כָּל כָּךְ לְהַקֵּל עַיֵּן בְּכָל זֶה (שם) וּמוּכָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה כתב הרא״ש) בְּקִצּוּר, וְכָל

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו״ע הרב (ס״י) כתב שיש אומרים שאין מזמנים אלא אם כן אחד מברך לכולם והם שומעים מפי המברך, ולכל הפחות צריכים לשתוק ולשמוע עד סיום ברכת הזן, וכן עיקר, ומסיום ברכת הזן ואילך יש לברך בעצמן מחמת דוחק חסרון כוונה, אבל עד סיום ברכת הזן שמיעה מעכבת הזימון שאין יוצאים ידי זימון כלל בעניית ברוך שאכלנו לבד [וכ״כ בסימן קצ״ז (ס״ח) שכן יש להורות]. **ב]** ובשו״ע הרב (סי׳ קפה ס״א) כתב שאין חילוק בין שמיעה לאמירה, ולפי הסוברים דאין יוצא בלשון הקודש בשמיעה כשאינו מבין הוא הדין דאין יוצא באמירה, ולפי הסוברים שיוצא בלשון הקודש אע״פ שאינו מבין, יוצא אף בשמיעה. **ג]** בשו״ע הרב (סי״ג) כתב שהטעם שיש מחמירין גם בברכה מעין שלוש לברך מיושב אף שהיא מדברי סופרים, הואיל והיא מעין שלוש ברכות של תורה ראוי להחמיר בה. וכתב שיש לחוש לדבריהם. **ד]** בשו״ע הרב (ס״א) משמע שמותר לכתחילה ברואה מקומו.

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah